

Miten Agenda 2000 vaikuttaa viljan viljelyn kannattavuuteen?

ANTTI LAINE, Maatalouden tutkimuskeskus

Euroopan unionin maatalouspolitiikan muutos astui voimaan alkaneella satokaudella ja se jatkuu vuoteen 2006. Unionin uusi maatalouspolitiikka pohjautuu Agenda 2000 -esityksen pohjalta syntyneeseen kompromissiin. Se vaikuttaa mm. viljan viljelyn kannattavuuteen.

Peltoviljelyn osalta uudessa maatalouspolitiikassa viljojen interventiohintoja lasketaan kahdessa erässä yhteensä 15 %. Satokaudella 2000/2001 hintoja lasketaan 7,5 % ja loput hinnan alennuksesta siirtyy seuraavalle satokaudelle 2001/2002. Hintojen alentamisen seurauksena korotetaan viljojen ja öljykasvien peltokasvitukea. Valkuaiskasvien, öljypellavan ja kesannon peltokasvituki alenee entiseen verrattuna. Sitä voidaan maksaa enintään Suomelle vahvistettujen perusalojen puitteissa. Peltokasvien perusala on 1,39 milj. ha. Jos peltokasvien perusala ylittyy, joudutaan leikkaamaan viljojen, valkuais- ja öljykasvien sekä öljypellavan ja kesannon peltokasvien tukea.

Viljelyn monipuolistamista tuetaan

Suurimpia muutoksia kasvinviljelypuolen tukiin on LFA-tuen, eli vähemmän suotuisille viljelyalueille kuten vuoristo- ja viljelyn äärialueille tarkoitettun tuen, ulottamien koko maata kattavaksi, sekä vilja- ja öljykasvien kuivatustuen saaminen kompensoimaan korkeampia kuivauskustannuksia eteläisempään Eurooppaan nähden. Ympäristötuki jakautuu sopimuksen tehneiden osalta kaikille pakollisiin perustoimenpiteisiin ja valinnaisiin lisätoimenpiteisiin, joista yksi on pakollinen. Lisätoimenpiteitä ovat tarkennettu lannoitus, viljelyn monipuolistaminen, talviaikainen kasvipeitteisyys ja kevennetty muokkaus sekä maatalon monimuotoisuuskohteet, joista on valittava yksi toimenpide pakollisena.

Viljelyn monipuolistamisen valinnut viljelijä voi valita vielä toisen korvattavan lisätoimenpiteen. Viljelyn monipuolistaminen tarkoittaa lähinnä öljy- tai valkuaiskasvien sekä siemennurmien viljelyä vähintään 15 %:n alalla, jolloin monipuolistamistuki maksetaan koko viljelyalalle. Jos lähtökohdaksi otetaan vuosi 2001, jolloin viljojen hinnoissa on tapahtunut täysimääräisesti 15 %:n interventiohintojen lasku ja A-alueella kevätvehnän viljely, joka antaa viljoista korkeimman katetuoton, on viljelyn monipuolistaminen öljykasvien viljelyllä kannattavaa aina 30

% viljelyalaan asti. Tällöin katetuotto on vielä yhtä suuri kuin kevätvehnälläkin, kun rypsin hintana on käytetty 1,08 mk/ka ja kevätvehnällä 0,70 mk/kg. Optimaalisinta öljykasvien viljely on kuitenkin 15 %:n alalla, jolloin viljely-yhdistelmän katetuotto on A-alueella noin 3 % vehnän katetta suurempi ja B-alueella 3,7 %. Vastaavasti vuonna 2000, jolloin viljojen hinnat ovat vielä 7,5 % korkeammalla tasolla, rypsin viljely 15 %:n alalla lisäisi katetta A-alueella 1,5 % kevätvehnään verrattuna ja B-alueella 2,4 %.

Sokerijuurikas häviäjä, muut tuet nousevat

CAP-, LFA- ja ympäristötukitasojen muutosten jälkeen tilanne tulee normalisoitumaan vehnän viljelyssä. B-tukialueiden vehnän viljely saa jälleen puhtia epäsuotuisan tukikohtelun poistuttua. Yhteen laskettujen tukien jälkeen sokerijuurikas on ainoa häviäjä. Sen tuki laskee 1-10 % eri tukialueilla. Rehuviljojen tuet nousevat 20-36 %, mallasohran 37-74 % ja vehnän 20-90 % pääasiassa tukimarkkojen tasaisemman jaon seurauksena eri alueiden kesken. Rukiilla korotukset ovat maltillisempia, 9-17 %. Valkuais- ja öljykasveilla tukien yhteenlasketut korotukset ovat 15-24 %:n luokkaa.

Katetuottojen laskemisessa on käytetty satoina vuosille 2001 ja 2002 viiden edellisen vuoden keskiarvosatoa Varsinais-Suomessa. Tuotantopanosten hinnoissa ei ole oletettu tapahtuvan muutoksia tarkastelujaksona, eikä ympäristötuen viljelyn monipuolistamisesta maksettavaa 140 mk lisätukea ole laskettu katetuottoihin, joka lisäisi kaikkien kasvien katetta samalla summalla. Öljykasvien viljelyn elvyttämiseen etelässä tuella tulee olemaan ilmeisen suuri vaikutus. Etelä-Suomen kahden katovuoden heikoista lähtökohdista tarkasteltuna kannattavuuden kehitys näyttää turhankin optimistiselta. Todellisuudessa viitesatotasolla tarkasteltuna viljojen katetuotot pysyisivät lähes samalla tasolla, jos kustannustekijöissä ei tapahtuisi muutoksia. Vuosien välisessä vertailussa kuluvalle vuodelle onkin parhaat mahdollisuudet jäädä tämän Agendan parhaaksi viljanviljelyn kannalta, koska viljojen hinnat eivät ole laskeneet vielä täysimääräisinä.

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2000: 6
sähköposti antti.laine@mtt.fi
puhelin (02) 431 0943.